

СТАНОВИЩЕ

По процедура на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Относно дисертационен труд на тема: „Социално-психологически аспекти на светската интеграция на младежи, отпадащи от еврейската ултраортодоксална образователна система“, Професионално направление 3.2. „Психология“, Докторска програма „Обща психология“

Автор: ГАБРЕИЛ ГАВРЕАЛОВ

Научни ръководители: доц. д-р Петър Нешев, доц.д-р Ивайло Лазаров

Изготвил становището: доц. д-р Йоанна Недялкова, ВСУ „Черноризец Храбър“, избрана за член на научно жури съгласно, Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 385 от 17.06.2022 г.

Настоящото становище е изготвено въз основа на представени дисертационен труд, автореферат и справка за съответствие с минимално изискваните точки по групи показатели за съответната научна степен, утвърдени от НАЦИД.

1. Актуалност на темата. Представеният дисертационен труд на тема „Социално-психологически аспекти на светската интеграция на младежи, отпадащи от еврейската ултраортодоксална образователна система“ от Габреил Гавреалов се явява актуална проблематика в съвременната психология, чиято цел е проучване на проблема относно избора на ултраортодоксалните подрастващи да напуснат формалното си образование в рамките на разглежданата общност. Авторът подчертава, че бързо променящото се време, изисква по-задълбочена запознатост с общността на ултраортодоксалните в Израел. В такъв план изследването предоставя гледна точка върху поставения проблем осветлявайки личните мотиви на тийнейджърите довеждащи до решение за напускане на образователната система Yeshiva. Ултраортодоксалните евреи съставляват от около 1/3 от живеещите в Свещения град и на този фон нетолерантността им е възприета заплаха от страна на умерените израелци за собствените им ценности. В този смисъл, дисертабилността на избраната тема е несъмнена. Тезата на автора е че, причината за напускане на ултраортодоксалното общество и образователната им система е че, то не отговаря на реалностите на сегашната съвременност, а образователната система не предоставя подобаващи ценности, поради което младите представители се чувстват негодни за живот и търсят алтернативи за напускане на разглежданата общност и образование. Възприет е подходящ логически план за провеждане на цялостно дисертационно изследване,

който е намерил израз в достатъчен обем и структура на разработката, кореспондираща си с темата, предмета и обекта на изследване. От изложеното до тук, темата на дисертационния труд на Габреил Гавреалов е значима в приложно-психологически и практически план.

2. Характеристика на дисертационния труд. Във въведението кандидат-докторантът подчертава, че изборът на разработената тема е мотивирана от осъзнаването през последните години на визириания процес от ултраортодоксалното общество на нарастващия брой тийнейджъри, които напускат образователната им система. То е добре запознато как този проблем се отразява на техния авторитет в очите на светското общество и затова последните години ултраортодоксалните училища са започнали да наемат педагогически съветници.

В направения обзор се търси отговор на въпроса как напускането на училището води до еволюция на поколенията и как влияе този процес на самите юноши предприели тази стъпка.

Дисертационния труд е в обем от 169 страници и се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература, включващ 139 източника. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни подтеми.

Глава първа „Характеристики на образователната система и на израелското еврейско ултраортодоксално общество“ се излагат теоретично характеристиките на ултраортодоксалното общество и описва спецификата на образователната му система. Прави се опит за разглеждане на феномена „напускане на училище“ в юношеска възраст, който се разделя на две основни категории: „открито“ напускане и „скрито“ напускане на училище. Младежите решили се на тази стъпка са рискована социална група изложена на безработица и лошо здравословно състояние. За обяснение на този процес са използвани два теоретични подхода: първият свързан с индивидуалните характеристики на индивида и факторите повлияващи за това решение, а вторият подход е институционалният, наблягащ на социалните аспекти като живот на подрастващия, семейство и местна общност.

Глава втора „Методология, парадигма и изследователски критерии“ акцентира върху принципите, изходните предпоставки, основанията и анализа на използвания метод-интервю. Целта на кандидат-докторанта е концептуалното разкриване на нови свойства, тенденции и закономерности чрез проведените интервюта, запознаващи ни с житейските истории на изследваните лица. Това са възрастни мъже, напуснали образователната система още като подрастващи. Приложеният метод е целенасочена извадка от подбрани интервюирани лица даваща представа за изследваното явление. Описанието на използвания метод на изследване дава основание за определянето му като принос за научната разработка.

Глава трета „Констатация и интерпретация на резултатите“ се излага анализ на резултатите от проведеното за целите на дисертационното изследване емпирично проучване. В основата му се търси отговор на въпроса: как напусналите в юношеството си ултраортодоксалната образователна Yeshiva преживяват това днес като възрастни. Изпълнена е изследователската задача за формулиране на конкретни препоръки за успешно преодоляване на бариерите и предизвикателствата свързани с напускането, както и перспективи за бъдещето.

Направен е анализ на резултатите от изследването и са изведени необходимите изводи. Заключение е в достатъчна степен обобщаващо и допринася за изграждане на по-пълна представа за теоретико-практическото изследване.

3. Препоръки и изводи. От представения проект на дисертационния труд се остава впечатлението за добро познаване на разглежданата проблематика. В съдържателен план полезни за практиката са такива по-важни изводи, като:

- Приложението на коучинга в организациите, съобразно специфичните характеристики на днешното трудово активно поколение
- Наличие на необходимост от развитие на личния потенциал на работещите, посредством най-подходящата обучителна система
- Промяната на организационната среда в условия на преход, води до промяна на служителите, което е обособено и от начина, по който съвременното поколение се отнася към трудовия процес (стр.194)

Авторефератът отразява точно и пълно структурата, основните идеи, съдържание, проблеми и резултати на дисертационния труд. Научните и научно-приложни приноси са адекватно представени. Теоретичните и приложни постижения постигнати в дисертационния труд са популяризирани в научни публикации на докторанта.

4. Заключение. На база на гореизложения анализ, предлагам на уважаемото жури да присъди образователна и научна степен „Доктор“ на Габреил Гавреалов, Професионално направление 3.2. „Психология“, Докторска програма „Обща психология“

18.07.2022г.
Варна

Изготвил становището:
(доц. д-р Йоанна Недялкова)